

soos groot spelde verdwyn en die hoepel in die slag gelaat het, spreek vanself.

Een Sondagmôre, net voordat ons familie soos gewoonlik kerk-toe sou gaan, het 'n reusagtige swerm sprinkane oor Pretoria getrek. In Marktstraat het hulle enkeldiep opmekaar gelê soos 'n groot dik bruin tapyt. Dié oggend was daar (tot ons vreugde) geen kerk nie en kon ons na hartelus sprinkane vassteek op die ysterpenne voor die klein winkelvinstertjies op die hoek van Markt- en Pretoriusstraat (waar nou Savelkoul se gebou is).

My ouers het later oorgetrek na nommer 309 en was daar reg teenoor die kruidenierswinkel van Wulfse en Sievers (waar nou die nuwe regeringsgebou verrys op die hoek van Schoeman- en Paul Krugerstraat). Op 'n goeie dag was daar 'n groot opskudding in ons huis. Die jongste familielid, Chris, het soekgeraak. Na baie soek blyk dit dat die seuntjie kruip-kruip oor die straat gegaan het na Wulfse se winkel — daar was lekkergoed.

In ons nabyheid was nog 'n baie interessante hoekie, daar op die hoek van Skinner- en Marktstraat — die tuin van Perreira. Ons kinders het nooit sy naam geweet nie, maar wel dat dit 'n groot genot was om daar perskes te steel. En was hy 'n kwaai ou! (Die tuin is vandag nog daar!)

Ten slotte nog een hoekie, en wel daar waar die Nuwe Stadsaal nou staan. Op die hoek naaste aan die Z.A.S.M. geboue was 'n kerksaaltjie en daarlangs 'n groot maroelaboom (of was dit 'n wilde vyboom?) In die saaltjie het ons kinders skoolgegaan en speeltje in die boom ons toebroodjies geëet. Daar, waar nou Pretorius se standbeeld sal verrys, het my vader twee erwe besit wat hy teen £5 stuk gekoop het. Later het hy dit teen £50 stuk verkoop en gemeen dat dit redelik was.

— Oom Henk.

FOUNTAIN LODGE

THERE appeared in the July, 1953, issue of "Pretoriana" an interesting article by Dr. W. Punt on "Fountain Lodge" wherein it was stated that that house was built by Mr. Bras Pidade Pereira between the years 1865-1870.

It is, I think reasonable to connect this old Pretorian with the Bras Pereira who was a prominent Portuguese trader at Schoemansdal in the 1850's and 60's. He was probably still there in 1867 during the war with the Bavenda, when in July Comdt. Paul Kruger with a commando

of 400 men, a shortage of ammunition and a surplus of malaria, ordered the evacuation of all Europeans. As they moved out, so the Bavendas marched in and destroyed the town which was never re-occupied.

Like many of the Portuguese traders in the early days of the Transvaal, Bras Pereira was an ivory trader at Schoemansdal and probably continued that occupation in Pretoria.

Bras Pereira appears to have been well known, but his son, P. F. R. Pereira, who died recently, was something of a hermit and was hardly known except to a few immediate friends. The only occasions on which I ever saw his name in the press was when he sent a donation to some charity.

About 50 years ago a colleague of mine lived near Fountain Lodge and became friendly with Mr. P. F. R. Pereira who told my friend that when the house was first occupied, his father had a fence of elephant tusks round the property. It was before the son's time, but if correct, the demand for and price of ivory in those days would have made it an expensive fence.

—C. J. BEANES.

DIE KRONIEKE VAN WALLMANNSTHAL

T. S. VAN ROOYEN

II.

In ons vorige uitgawe het ons aan die hand van die „Kronieke van Walmannsthal”, ’n kort beskrywing gegee van die stigting van hierdie sendingstasie asook ’n oorsig gegee van die werksaamhede van eerw. Knothe aldaar. Hieronder volg nou uittreksels uit briewe en hoeranberigte wat ons ’n meer besondere weergawe gee van eerwaarde Knothe se arbeid onder die naturelle sowat 17 myl van ons hoofstad af gedurende die laaste dertig jaar van die vorige eeu. Die hoofstukindeling en opskrifte is dié van Dr. G. Knothe, seun van eerwaarde Knothe wat die Kronieke saamgestel het.

I. Afskeid van Pretoria en moeilike Aanvang van die Werksaamhede te Wallmannsthal. Beskrywing van die Toestande te Wallmannsthal.

Op die 13de Maart 1870 het Knothe alleen uit Pretoria vertrek. Sy familie sou eers op die 19de April 1870 hul by hom op die sendingstasie